

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Питання, задачі та завдання для поточного та
підсумкового контролю

з дисципліни «МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ СОЦІОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»

Харків - 2023 р.

4 семестр

Самостійна робота №1

Варіант 1

1. Привести приклад такої помилки повсякденного спостереження як «підробка» інформації. Яким чином ця помилка долається в соціологічному дослідженні.
2. Оцінити пропоновану ситуацію з точки зору етики соціологічного дослідження
3. Виділити одиниці дослідження (об'єкт дослідження у вузькому сенсі) і можливі методи дослідження для пропонованих наступних тем досліджень

Варіант 2

1. Привести приклад такої помилки повсякденного спостереження як вибіркоче спостереження. Яким чином ця помилка долається в соціологічному дослідженні.
2. Оцінити пропоновану ситуацію з точки зору етики соціологічного дослідження
3. Виділити одиниці дослідження (об'єкт дослідження у вузькому сенсі) і можливі методи дослідження для пропонованих наступних тем досліджень

Варіант 3

1. Привести приклад такої помилки повсякденного спостереження як необґрунтоване узагальнення. Яким чином ця помилка долається в соціологічному дослідженні.
2. Оцінити пропоновану ситуацію з точки зору етики соціологічного дослідження
3. Виділити одиниці дослідження (об'єкт дослідження у вузькому сенсі) і можливі методи дослідження для пропонованих наступних тем досліджень

Варіант 4

1. Привести приклад такої помилки повсякденного спостереження як неакуратне спостереження. Яким чином ця помилка долається в соціологічному дослідженні.
2. Оцінити пропоновану ситуацію з точки зору етики соціологічного дослідження
3. Виділити одиниці дослідження (об'єкт дослідження у вузькому сенсі) і можливі методи дослідження для пропонованих наступних тем досліджень

Самостійна робота №2

Для соціологічного дослідження за вказаною темою визначте:

- можливу проблемну ситуацію
- об'єкт і предмет дослідження
- цілі та завдання дослідження
- основні змінні (вказіть, які з них можуть бути залежними, а які незалежними)

Самостійна робота №3

Провести інтерпретацію та операціоналізацію таких понять, як:

1. Якість обслуговування в готелі
2. Довіра до поліції (до організації)
3. Задоволеність навчанням
4. Престижність професії лікаря
5. Етнічна ідентифікація
6. Гендерна дискримінація
7. Якість освіти
8. Толерантність до правопорушень
9. Рівень корумпованості
10. Цінність сім'ї
11. Приналежність до певного класу
12. Задоволеність роботою.

13. Політична орієнтація
14. Професіоналізм.
15. Цінність здоров'я
16. Рівень релігійності
17. Професійна ідентифікація
18. Гендерна дискримінація
19. Політична активність

Самостійна робота №4

Для вказаної проблемної ситуації визначте:

- об'єкт і предмет дослідження
- цілі та завдання дослідження
- можливі гіпотези

5 семестр.

Контрольна робота №1

1. Проаналізувати запропоновану анкету та вказати по кожному запитанню, яка шкала використовується та якій тип запитання.
2. Навести приклади можливих питань за темою запропонованого дослідження, яких використовується номінальна шкала, порядкова шкала, метрична шкала

Контрольна робота №2

Варіант 1

1. Методом парних порівнянь визначити популярність виробників морозива в молодіжному середовищі. Виробники: «Хладік», «Лімо», «Ласунка», « Три ведмеді», «Рудь»
2. Розробити і навести приклад обробки і аналізу «логічного куба» для виявлення ставлення респондентів до виборів (мера, ректора ...)
3. Розробити і навести приклад обробки і аналізу даних шкали Лайкерта для вивчення ставлення до свідомої бездітності «чайлдфрі»
4. Розробити і навести приклад обробки і аналізу даних семантичного диференціала для вивчення ставлення до чаю, кави і какао і ступеня схожості цих образів у свідомості покупців

Варіант 2

1. Методом парних порівнянь визначити популярність виробників морозива в молодіжному середовищі. Виробники: «Хладік», «Лімо», «Ласунка», « Три ведмеді», «Рудь»
2. Розробити і привести приклад обробки і аналізу «логічного куба» для виявлення типів викладачів в університеті
3. Розробити і навести приклад обробки і аналізу даних шкали Лайкерта для вивчення ставлення до легалізації грального бізнесу
4. Розробити і навести приклад обробки і аналізу даних семантичного диференціала для вивчення ставлення до кінофільмів вироблених в Індії, Америці та Україні і ступеня схожості цих образів у свідомості кіноглядачів

Варіант 3

1. Методом парних порівнянь визначити популярність виробників морозива в молодіжному середовищі. Виробники: «Хладік», «Лімо», «Ласунка», « Три ведмеді», «Рудь»
2. Розробити і навести приклад обробки і аналізу «логічного куба» для виявлення ставлення до хабарів (корупції).
3. Розробити і навести приклад обробки і аналізу даних шкали Лайкерта для вивчення ставлення до класичної музики

4. Розробити і навести приклад обробки і аналізу даних семантичного диференціала для вивчення ставлення до поліції, ЗСУ та СБУ і ступеня схожості цих образів у свідомості українців

Варіант 4

1. Методом парних порівнянь визначити популярність виробників морозива в молодіжному середовищі. Виробники: «Хладік», «Лімо», «Ласунка», « Три ведмеді », «Рудь»
2. Розробити і навести приклад обробки і аналізу «логічного куба» для виявлення типу екологічної поведінки
3. Розробити і навести приклад обробки і аналізу даних шкали Лайкерта для вивчення ставлення до іммігрантів з Азії (китайцям, корейцям, в'єтнамцям), які проживають в м Харкові
4. Розробити і навести приклад обробки і аналізу даних семантичного диференціала для вивчення ставлення до Дня незалежності, Нового року та Різдва і ступеня схожості цих образів у свідомості українців

Варіант 5

1. Методом парних порівнянь визначити популярність виробників морозива в молодіжному середовищі. Виробники: «Хладік», «Лімо», «Ласунка», « Три ведмеді », «Рудь»
2. Розробити і навести приклад обробки і аналізу «логічного куба» для виявлення типів студентів по ставленні до навчання (навчальної успішності) в університеті
3. Розробити і навести приклад обробки і аналізу даних шкали Лайкерта для вивчення ставлення до алкоголю
4. Розробити і навести приклад обробки і аналізу даних семантичного диференціала для вивчення ставлення до молочного, чорного і білого шоколаду і ступеня схожості цих образів у свідомості покупців.

Контрольна робота №3 «Анкетне опитування»

Завдання:

1. За темою курсової роботи (її вказати) сформулювати:
 - Мету, об'єкт, предмет емпіричного дослідження за темою
 - Завдання анкетного опитування
 - Гіпотези, які Ви плануєте перевіряти (вони пов'язані з висунутими завданнями)
2. Розробити анкету (всі частини відповідно) для проведення цього опитування . Вказати, які питання допоможуть зібрати інформацію для вирішення конкретних завдань (біля питань анкети вказати в дужках номера висунутих Вами завдань).
3. Проаналізувати запропоновану анкету та виділити помилки, які присутні в неї.

Контрольна робота №4 «Соціометрія»

Завдання до аналізу ситуації:

1. На основі представлених даних побудувати соціоматрицу.
2. Визначити позитивний і негативний соціометричний статус кожного члена групи
3. Визначити індекс психологічної експансивності кожного члена групи
4. Визначити індекси групової згуртованості і груповий експансивності.
5. Побудувати соціограму концентричного типу (мішень).
6. На основі розрахованих індексів і соціограми описати особливості міжособистісних відносин в групі, запропонувати рекомендації щодо їх оптимізації. Порекомендувати, кого можна зробити бригадиром в цій бригаді.

Контрольна робота №5 «Розробка інструментарію для проведення контент-аналізу документів»

1. Скарг на роботу провайдера Інтернету
2. Висвітленню роботи місцевих органів влади в новинах «№» каналу
3. Анкет на сайті знайомств
4. Скарг на роботу міських комунальних підприємств

Можливі теми курсовихробіт:

1. Проблеми ВПО післяїхпереїзду до безпечногмісця.
2. Волонтерствопід час війни.
3. Мода в молодіжномусередовищі
4. ОсобливостірелігійностінаселенняУкраїни
5. Гендерністереотипи в підлітковомувіці
6. Конфлікти в молодійродині
7. Роль Інтернет в дозвіллевійдіяльностішколярів
8. Якістьжиттясучасногміськогонаселення
9. Роль комп'ютернихігор в життісучаснихпідлітків
10. Споживчіперевагина ринкузасобівстільниковогозв'язку.
11. Уявленнястудентства про подружніролі
12. Шлюбнийвідбір
13. Міграційнінастоїсучасноїмолоді.
14. Роль релігії в життілюдини (гендерний аспект проблеми)
15. Соціальний статус викладачавищогонавчального закладу
16. Громадська думка щодопорушень правил дорожнього руху
17. Толерантністьнаселення до правопорушень
18. Особливостіпрофесійноїадаптаціїмолодихфахівців на підприємствахрізних форм власності
19. Студентська молодь на ринкупраці
20. Особливостіставлення до рекламноїпродукціїрізнихсоціально-демографічнихгруп
21. Професійніорієнтаціїсучаснихшколярів
22. Політичнаактивністьрізнихвіковихгруп
23. Стилікерівництва в сучаснихорганізаціяхсередньогобізнесу
24. Клієнтитуристичнихагенцій: соціальний портрет
25. Ціннісніорієнтаціїстудентськоїмолоді
26. Електоральніперевагистудентів
27. Ставленнястудентів та школярів до основнихвидівдевіантноїповедінки
28. Телевізійніперевагипокоління
29. Дозвіллястудентів
30. Толерантністьстудентства до сексуальнихвідхилень: гендерний аспект проблеми
31. Чутки у вищихнавчальних закладах: соціально-професійний аспект
32. Алкоголь в життістудентів та викладачів: порівняльнийаналіз
33. Образ ідеальноїродини у сприйняттішколярів та студентів
34. Жінка-керівник: соціальністереотипи та очікування
35. Стимулюванняпраці в організаціяхдержавної та приватної форм власності.
36. Мотививиборумісцьпрацівипускникамизакладіввищоїосвіти
37. Репродуктивні установки сучасноїмолоді
38. Оцінкадієвостінаселеннямканаліввертикальноїмобільності на сучасномуетапі.

Контрольні питання з курсу до екзамену.

4 семестр.

1. Соціальнообстеження як перша форма прикладного дослідження в соціальних науках. Поняття «соціальні проблеми».
 2. Поява соціологічних досліджень і основні напрями їх розвитку.
 3. Поява поштових опитів (солом'яних опитів), опитів виборців, формування репрезентативних вибірок. Розвиток маркетингових досліджень. Дослідження масової комунікації.
 4. Поняття методології і методів соціологічного дослідження.
 5. Специфіка методології в соціології. Можливі ролі соціолога.
 6. Основні джерела знань у повсякденному житті і в науці. Типові помилки в повсякденних дослідженнях.
 7. Взаємозв'язок теорії та досліджень у соціальних науках. Специфіка теорій у соціології.
 8. Складові елементи теорії: поняття, аксіоми, припущення (судження), гіпотези, змінні.
 9. Детермінізм і виявлення причин. Детермінізм і свобода волі. Імовірнісний характер закономірностей соціальної поведінки.
 10. Етичні обов'язки по відношенню до об'єктів вивчення при соціальних дослідженнях.
 11. Основні положення Кодексу професійної етики соціолога.
 12. Етичні правила соціологічного дослідження. Етичні обов'язання по відношенню до колег.
 13. Відповідальність за порушення кодексу професійної етики соціолога.
 14. Етапи процесу соціологічного дослідження.
 15. Обов'язкова інформація в проекті дослідження
 16. Програма дослідження.
 17. Вибір теми і проблеми дослідження. Оцінка здійсненості дослідження.
 18. Цілі дослідження. Експлораторні, описові і пояснюючі дослідження.
 19. Одиничний аналіз в соціологічному дослідженні: індивіди, соціальні групи і соціальні артефакти.
 20. Типи соціальних артефактів.
 21. Концептуалізація і операціоналізація в соціологічних дослідженнях.
 22. Виявлення понять (концепцій). Залежні, незалежні і контрольні типи змінних.
 23. Типи відносин між змінними: позитивні, негативні і криволінійні.
 24. Операціональне визначення понять.
 25. Багатомірність соціологічних понять. Визначення розмірності поняття.
 26. Реіфікація як процес виникнення загальноприйнятих понять і придбання ними "реального" значення. Операціоналізація як процес, зворотний реіфікації.
 27. Поняття гіпотези. Емпірична верифікація гіпотез.
 28. Види гіпотез дослідження.
 29. Методологічні положення, які необхідно виконувати при висуненні гіпотез.
 30. Загальні вимоги, яким повинна задовольняти вдала гіпотеза, що підлягає прямій емпіричній перевірці
- Друге питання
екзаменаційному білеті це практичне завдання за допомогою курсової роботи.

В

5 семестр

1. Поняття вимірювання. Рівні вимірювання в соціологічних дослідженнях.
2. Шкала, типи шкал
3. Похибка вимірювання. Вплив похибок вимірювання на його надійність.
4. Етапи конструювання шкали.
5. Надійність вимірювання та її складові.
6. Засоби перевірки шкали на валідність.
7. Засоби перевірки шкали та стійкість.
8. Точність та правильність шкали

50. Формування груп в експерименті. Точний добір відповідностей, метод контролю над частотним розподілом та метод рандомізації.
51. Види експериментів: польовий та лабораторний, лінійний та паралельний.
52. Зовнішня та внутрішня валідність інформації, отриманої в експерименті.
53. Спостереження як метод збору інформації: сутність, переваги та недоліки, особливості та обставини застосування.
54. Різновиди метода спостережень. Неструктуроване та структуроване, включене та невключене, польове та лабораторне, систематичне та несистематичне спостереження.
55. Біографічний метод в соціології. Джерела біографічних даних. Досвід І. Гофманата Г. Гарфінкеля в дослідженні «індивідуальних випадків».
56. Поняття фокус-групового інтерв'ю. Організаційна структура фокус-групового дослідження
57. Учасники фокус-груп та їх підбір. Відбіркові критерії, обмеження на участь, кількість, гомогенність складу, стать, вік учасників груп. Техніка набору та анкета, що фільтрує учасників
58. Організація проведення фокус-групового дослідження.
59. Роль модератора фокус-групи. Конструктивні та деструктивні ролі учасників.
60. Тестові процедури в соціології. Тест Куна-Маркпартленда та Метод незакінчених речень. Методики виявлення неусвідомлюваних аспектів соціального дистанціювання.
61. Тести на виявлення особистих диспозицій. Проектні ситуації: зміст, доцільність використання, переваги та недоліки.
62. Соціолінгвістика в соціологічному дослідженні. Психосемантика кольору в дослідженні картини соціального світу.